

MARIBORSKI DELAVEC

Političen list.

Naročnina znaša:

Z dostavljanjem na dom ali po pošti K 5*50 mesečno.

Četrletno K 16*50.

Če si pride naročnik sam v upravništvo po list: Mesečno K 5*— — Inzerati po dogovoru.

List izhaja vsak delavnik po 4. uri popoldne z datumom drugega dne.

Posamezna številka stane 30 vin.

Uredništvo in uprava:

Narodni dom (vhod iz Kopališke ulice)

Telefon št. 242.

O časnikarski dostojnosti.

Nemškonacionalni dnevnik, ki izhaja v Kralikovi tiskarni, očita slovenskim listom in lističem časnikarsko nedostojnost, ker je neki slovenski list konstatiral, da piše ta nemškonacionalni dnevnik o vseh dogodkih in odredbah v državi SHS kakor o dogodkih in odredbah v neki tuji državi, dočim prinaša vsako najmanjše imenovanje v nemškoavstrijski službi med prvimi dnevnimi novicami.

Mi nimamo nič proti temu, če se je Kralikova tiskarna v Mariboru popolnoma izolirala ter ošabno kakor Italija noče še priznati kraljestva Srbov, Hrvatov in Slovencev, h kateremu spada tudi Maribor in okolica. Nekaj drugega je pa, da ta hiša faktično ni izolirana, marveč s svojim listom razširja to svoje naziranje po celem Mariboru, pa tudi po Spodnjem Štajerskem. In da bi danes kak list v naši državi pisal o kraljestvu Srbov, Hrvatov in Slovencev kakor o državi, ki se nahaja tam nekje za morjem, tega naša javnost ne sme

mirno gledati. List ne pride samo v roke takih nemških nacionalcev, katerim je gospodarsko in finančno ugonobljena Nemška Avstrija ideal, marveč tudi ljudem, ki so drugačnega mnenja, od katerih je pa morda del v svojem prepričanju in naziranju še nekoliko pre slab ter dostopen tudi nasprotnemu mnenju. Dolžnost slovenskega tiska pa je, da pobija vsak najmanjši gib, ki bi bil namenjen proti obstoju Jugoslavije. In če je dotični list ožigosal protidržavno pisanje Kralikovega nemškonacionalnega lista, je s tem storil le svojo dolžnost kot slovenski list.

Seveda se je nemškonacionalni dnevnik čutil zelo prizadetega in povspel se je v svoji stari maniri, ki mu je ostala še izza srečnih dni nemškega režima stare Avstrije, ter zabrusil slovenskemu časnikarstvu v obraz — nedostojnost. To je žaljenje, ki ga ne bomo mirno prenesli, čeprav ni nas direktno zadel.

Treba se nam je spomniti samo let 1914 in 1915. Odpremo naj ta dva letnika »Marburger Zeitung« in čitali

bomo tam stvari, ki so bile več nego nedostojne, ki so bile zločinske. Na vsaki strani je ta list denunciral naše poštene slovenske ljudi nemškim rabljem, ki so jih potem vlačili po ječah, jih pretepali, zasramovali, opljuvali, obešali in streljali. Mnogo teh siromakov, ki jih je ta nemškonacionalni list denunciral, je po dolgem trpljenju izdihnilo v ječi, drugi so padli v prvih vrstah strelskih jarkov. Mnogo je pa takih, ki še danes duševno in telesno trpe vsled posledic teh denunciacij.

V Versaillesu so zahtevali, naj se strogo kaznujejo vsi tisti, ki so povzročili kak vojni zločin, čeprav se pišejo Viljem Hohenzollernski ali pa Ludendorff. In naše mnenje je, da spada na tribunal tudi nemškonacionalna »Marburger Zeitung« ne vsled njenega sedanjega nelojalnega pisanja, marveč vsled zločinov, ki jih je zakrivila za časa svetovne vojne s svojimi denunciacijami.

Mi to danes zahtevamo v imenu vseh njenih žrtev. Zahtevamo pa tudi zaradi tega, da se iz Kralikove tiskarne

Pomoč alkoholikom in njih svojcem!

Alkoholizem je socialno zlo, v dvojnem pomenu besede. Prvič zato, ker to ni le bolezen pasameznikov, marveč človeške družbe kot take in drugič, ker se da ta bolezen pozdraviti edino le s socialnim delom, ki ga ne morejo vršiti samo posamezniki marveč se ga mora oprijeti po svojih organih, tudi najmočnejši družabni organizem, država.

Naša javnost vidi v pijancu brezčastnega delomrznega človeka, ki bi lahko opustil brezumno uživanje alkohola ko bi le hotel. Alkoholizem je po njenem mnenju le privatna zadeva vsakega posameznega in zato se ne briga veliko zanje.

Ta sodba je krivična. Med skrbstvom za slepce, gluhoneme, pohabljenе in jetične ter skrbstvom alkoholikov obstoji važna razlika: Medtem ko prvi prosijo pomoči, je drugi največkrat odklanjajo, ker ne vidijo, ali nočejo videti svoje nesreče in nesreče svoje družine. Alkoholika je treba učiti, da spozna svojo bolezen, vzgojiti mu je treba voljo k rednemu in zmernemu življenju. Izpodbiti se mu mora vera in zaupanje v pivske tovariše, ki ga odtegujejo družini in dostojnemu družabnemu življenju.

Da pritegne te naloge v svoj delokrog — kamor tudi po vsej pravici spada — ter jih po svojih močeh kar najpopolnejše reši, je Deželna vlada za Slovenijo z naredbo z dne

22. maja 1919 ustanovila pri poverjeništvu za socialno skrb poseben Protialkoholni oddelek. Ta oddelek skrbi za alkoholike in člane njihovih družin med drugim:

- kot posvetovalen in posredovalen organ,
- s tem, da skrbi za pravno varstvo družinskih članov alkoholikov, zlasti otrok in
- za zdravljenje alkoholikov.

V interesu javnosti je, da vsi dobro misleči podpirajo urad, ki upravlja socialno skrb alkoholikov. V Ameriki, Angliji, Švici, Nemčiji, Belgiji itd. vzdržuje zasebna človekoljubnost že več let s prav lepimi uspehi nad 400 takih uradov. Tudi pri nas bi bilo nujno potrebno, da se javnost zainteresira za naloge, ki jih ima državni protialkoholni urad, ker bo mogel edino le tedaj doseči zaželjene uspehe, ako ga bo občinstvo v njegovem delovanju primerno podpiralo. Zato hoče podpisani urad v naslednjem opozoriti javnost na svoj delokrog, da bo vsakdo vedel, kdaj naj se obrača nanj.

Protialkoholni oddelek nastopa predvsem kot posvetovalen in posredovalen organ za alkoholike, člane njihovih družin, kakor tudi za prijatelje treznosti. Žene, otroci, bližnji sorodniki in prijatelji, ki bi radi pomagali revežu, vdanemu alkoholu ter ga pripravili zopet k treznemu in rednemu življenju naj se zglase pismeno ali ustmeno pri tem uradu za svet in morebitno pomoč. Ta urad ima nalogo posredovati v sporeh med alkoholikom in njegovo družino,

da se poravnajo na lep način brez hrušča in trušča, brez sodnije in brez nepotrebnih stroškov. Stranke, ki se iz umljivih razlogov sramujejo iskati v teh zadevah kje druge pomoči, se pri tem uradu lahko zaupno oglasijo, ker ostane njihova zadeva tajna.

V slučaju, kjer posredovanje ne bi uspelo ter so družinski člani zlasti otroci alkoholika potrebni posebnega pravnega varstva jim bo Protialkoholni oddelek tako varstvo preskrbel in zasigural. To velja zlasti za mladosne otroke, ki so v nevarnosti, da njihov oče, ali mati, ki sta vdani alkoholu zapravita vse premoženje tako, da za njihovo vzgojo ne bi ostalo potrebnih sredstev. Zato bo ta urad na zahtevo izposloval, da se postavi takim otrokom dober varuh, oziroma, da se oddajo v primerno vzgojevališče. Ravnotako se bo na zahtevo poskrbelo, da se postavi alkoholik zapravljivec pod kuratelo. V interesu svojcev alkoholikov bo ta urad posredoval, da prepreči ločitev zakonskih ali na izrecno željo žene, oziroma moža, da isto pospeši.

Enako bo Protialkoholni oddelek posredoval tudi, da se pogodbe sklenjene v pijanosti razveljavijo, kolikor je to v okviru zakonitih določb možno.

V delokrog tega urada spada nadalje posredovanje, da se delomrznе alkoholu vdane osebe spravijo v poboljševalnico, oziroma po potrebi tudi v prisilno delavnico.

ne bo še nadalje razširjal oni nemško-nacionalni strup, ki skuša zastrupiti mnoge lojalne Nemce, ki se smatrajo za dobre državljane kraljestva Srbov, Hrvatov in Slovencev in ki jih kot take tudi priznavamo ter spoštujemo.

Političen pregled.

Sokolski zlet v Beogradu. Beograd, 1. julija. Včeraj ob 7:30 prišlo je z ladjo »Karadjordje« okoli tisoč Sokolov in Sokolic. V pristanišču jih ni na žalost nikdo pričakoval, ker njihov prihod radi krivde zletovega vodstva ni bil prijavljen beograjski občini. Povorka je krenila pred ministrstvo prosvete. Tam je starosta Saveza Lazar Car z izbranimi besedami pozdravil ministra Davidovića. Minister prosvete izrekel je Sokolom dobrodošlico in obžaloval, da ni bil njihov prihod pripravljen, da bi jih bil Beograd dostojno pričakal. Zahvaljuje se Sokolom na dosedanem delu in se nadeja, da bodo započeto delo tudi z uspehom nadaljevali. — Vest o prihodu Sokolov se je z veliko brzino razširila po mestu in zbrala se je ogromna masa naroda. Sokoli so vkorakali v mesto srčno pozdravljeni. Ob 15. uri se je vršilo na Terazijah javno vežbanje. Prisostvovalo je preko 20.000 ljudi. Po vežbanju je krenila povorka v hotel »Moskva«, kjer so se Sokoli pripravljali na odhod. K pristanišču je spremila zletnike ogromna množica naroda, ki je Sokole od povsod pozdravljala in obsipala s cvetjem. Vsklikalo se je bratom Hrvatom in Slovencev. Okoli 21. uro je krenila ladja ob nepopisnem oduševljenju meščanov proti Zemunu.

Delo pariške konference se nadaljuje. — **Jugoslovansko-Laški spor zopet oživel.** — **Lahi vrnejo Tirolsko Nemški Avstriji?** Pariz, 1. julija. Dokler ne bo ratificirana pogodba z Nemčijo, ne smejo nemški delegati iz Versailles v Pariz niti jim ni dovoljeno obiskati gledališča ali kavarn v Versaillesu. Sprehajati se smejo po mestu samo pod diskretnim policijskim nadzorstvom. — Prve naloge konference so one, ki jih skupno imenujemo »Avstrijsko vprašanje«. Laška delegacija je pričela z razgovori. Vprašanje Tirolskega, Reke in Dalmacije je sicer zopet oživel. Dobro podučeni krogi pripovedujejo, da bodo Lahi del Južne Tirolske, ki jim je pripadel, zopet vrnili Nemški Avstriji, če dovoli poslednja popolno nevtralizacijo Tirolske, toliko vojaško kakor gospodarsko. Italija zahteva vrhu tega popolnoma svoboden transit preko Tirolske v Nemčijo in v jadranska pristanišča. Vprašanje Reke je še vedno stacionarno. Amerika nikakor ne prizna lon-

Važna je tudi naloga Protialkoholnega oddelka, da skrbi za zdravljenje alkoholikov. Ta točka obsega zdravljenje doma s tem, da se odpravi iz alkoholikove hiše ves alkohol, da se družinski člani alkoholika poučijo, kako da morajo vplivati na slednjega z zgledom ali na kak drug način, dalje s tem, ga se pivcu v prostem času pomaga do primernega duševnega razvedrila ter se tako odtegne priliki za pijančevanje. Drugič pa spada tu sem oddaja alkoholikov v zdravilišče. Dokler se ne ustanovi za alkoholike posebno zdravilišče, bo treba za zdravljenje te vrste pacientov ustanoviti vsaj pri eni izmed že obstoječih bolnišnic poseben oddelek.

To je na kratko delokrog na novo ustanovljenega Protialkoholnega oddelka, kolikor se tiče neposredno alkoholikov in članov njihovih družin. Ker je alkoholizem brez dvoma naše največje narodno zlo, je gotovo dolžnost vsakega poštenega Slovenca in Jugoslavana, da po možnosti sodeluje pri delu za staznenje našega naroda. Ako pa kdo ne more ali noče pri tem sodelovati, naj vsaj ne ovira pri delu onih, ki vrše v tem oziru svojo narodno dolžnost.

Protialkoholni oddelek pri poverjeništvu za socialno skrbstvo.

donske pogodbe in ne da Reke Lahom. Osebnost, ki pripada jugoslovanski delegaciji, mi je izjavila danes, da bo Tittoni najbrže polagal manj važnosti na vprašanje Dalmacije in Reke, če bi le Italija mogla dobiti neke vrste protektorat nad Jugoslavijo v smislu, da bi si zagotovila prvenstvo v vseh političnih in gospodarskih pogodbah in tako trdno obdržala hegemonijo na Jadranu! Tittoni bi rad razširil takšno hegemonijo na celo Sredozemsko morje. Jugoslovanska delegacija odklanja vsakršno koncesijo in izjavlja v razgovorih, da je že izrekla svojo zadnjo besedo. Vsekakor se bodo v soboto finančne in ekonomske klavzule avstrijske pogodbe izročile Rennerju.

GOVOR

o priliki prve slovenske predstave v mariborskem mestnem gledališču, ki bi se naj govoril, a se ni govoril, tudi se govoriti ni mogel, ker našim merodajnim rodoljubom ni padlo v glavo.

Rojaki!

V tem trenutku se je dvignil zastor. Še vam ščemi v očeh luč, ki je raz odra nenadno pala v vaše polteme v dvorani vajene oči. Ali se zavedate, kaj se je v tem trenutku zgodilo?

Temelj se polaga slovenskemu gledališču v Mariboru. Na osvojenih bastijah nemških utrdb plapolja trobojnica, domača govornica doni po ulicah, kjer so jo pred letom še preganjali. V svetišču, odkoder so prej tuji oznanjevali tujo vero, zadoni danes prvič našega naroda evangelij: Naša beseda, lepota, resnica, naša umetnost! Vi, ki nam darujete to prvo daritev, boste iz vsega srca pozdravljeni!

Rojaki, gledišče ni kraj, kamor se gre človek nasmejati, ker gledišče ni cirkus. Gledišče ni kraj, kamor se gre človek izjokati, ker ono ni sedmina. Gledišče ni kraj, kamor se gre človek naslajati ob osladnih melodijah in trivialnih kretnjah kokot, ker ni nočni kabaret. Niti ni kraj, kamor gre človek gledati življenje, ker o moj Bog, saj je v resničnem življenju burk in dram dovolj! Toda kraj je, kjer se človeku v formi, ki seže najbližje do človeka, v predvajanju življenja, pokaže umetnost, ona nedoločljiva, črna sila, ki prime človeka v dno duše, ga poglobi v nekaj, kar ni več materijelno, ga povzdigne iznad vsakdanosti, ga ponese preko obzorja. Zgane najtišje strune v človeku in kakor vzbudi glas znane melodije spomin na nek hip v prošlosti, tako dvigne izpod duševne gladine čustva, jih neguje in oplemeni. Vzgaja nam to, kar v življenju nima solze ne besede, to, kjer je človek svojemu božjemu vzoru najbližji: Dušo!

Ker ne le moči telesa in intelekta, moči duše je zdravemu narodu v prvi vrsti treba. Že polpretekla doba kaže telesno in intelektualno sijajno razvite narode, kojih masa pa je brez čustva — barbari! Naša slovanska narav pa je najbogatejša na duševnosti; pogledite našo mehko, sanjavo narodno pesem! Naš sever je močno okužen z nemškim duhom; kdo ga spravi iz mas? Iz dece šoja, iz drugih knjiga, v prvi vrsti pa gledišče! Ker po napornem dnevnem delu, je ono uteha. Ni pa nam umetnost v prvi vrsti duševna hrana, ona je solnce, ki posije v dušo in jo oplemeni, vzbudi kalj vsega lepega in vzvišenega, ki spijo sicer nezdravljene v naši notranjosti. In baš glediška umetnost stoji, kakor rečeno, najbližje človeku, ker upliva nanj neposredno s predvajanjem življenja. Ona je tudi najjačji izraz narodove kulture, saj udejstvi na odru, kar se je najlepšega ustvarilo med narodom. Vsem starim in novim narodom je najsijajnejša doba narodne prosvete čas, ko so živeli njihovi veliki dramatik! Tujec, ki pride v mesto, se v gledišču informira o nacionalni kulturi!

Ali je potem odpustljivo, rojaki, da v kraju, ki smo ga po vsej pravici priborili, ni te pomembne institucije, kakor je gledišče? Vi sami veste in čutite, da imamo zdravo, samobitno slovensko kulturo, mlado in sijajno, iz naših najboljših sil porojeno! Ne potrebujemo praznih, živce šegetajočih kabaretskih kuplejev, tragik

iz po kinematografsko zasukanih, jokavih miljejev propalega velikomestnega življenja!

Rojaki! Ali razumete, zakaj je slov. gledališče v Mariboru nujno potrebno? V mejah požrtvovalnosti stisnjeno rodoljubno diletantstvo je storilo svojo dolžnost; zdaj lahko gre Dramatično društvo je svojo nalogo končalo!

Zatrdno vemo in verujemo, da polagamo danes temelj slovenskemu gledališču v Mariboru, ki bo žarišče prosvete za vsa obmejna mesta. Talija, iz svojih olimpijskih sfer pridi med nas, ki smo te čakali vekove, in odprti nam pot do Resnice in Lepote!

Š. V.

Začasna ustava kraljestva Srbov, Hrvatov in Slovencev.

PETI DEL. Dalje.

Narodno predstavništvo.

Člen 53.

Narodno predstavništvo je:

1. Začasno;
2. Ustavotvorna skupščina.

Člen 54.

Začasno Narodno predstavništvo sestavljajo odposlanci srbske narodne skupščine in odposlanci narodnih organizacij iz ostalega ozemlja kraljestva Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Člen 55.

Začasno Narodno predstavništvo je stalno zbrano do sestanka ustavotvorne skupščine.

Člen 56.

Ustavotvorna skupščina se sestavlja iz poslancev iziših iz svobodnih volitev na podlagi neposredne, enake, sorazmerne, obče in tajne volilne pravice. Na najmanj 50.000 oseb pride en poslanec.

Člen 57.

Ustavotvorna skupščina se mora sestati tekem enega meseca po izvršenih volitvah in ostane zbrana do časa, ko stopi v življenje definitivna ustava države.

Člen 58.

Poslanec v Narodnem predstavništvu more biti samo oni, ki je državljan kraljestva, uživa vse državljanske in politične pravice, živi stalno v kraljestvu, izvzemaš one, ki se bavijo stalno v tujini po državnih poslih.

Člen 59.

Policijski uradniki in aktivni častniki ne morejo biti narodni poslanci.

Člen 60.

Predsedniki deželnih vlad in poverjeniki izgube svoja mesta, ako bi bili izbrani v Narodno predstavništvo in sprejeli mandat.

Člen 61.

Narodni poslanci, ki niso bili uradniki, pa bi za trajanja svojega poslaniškega mandata sprejeli državno službo, prestanejo s tem biti poslanci.

Ta naredba se ne nanaša na ministre.

Člen 62.

Vsak narodnj poslanec predstavlja cel narod in ne samo onih, ki so ga izbrali.

Člen 63.

Narodni poslanci ne morejo sprejeti zapovednih in obveznih navodil.

Člen 64.

Vsi poslanci polagajo po odobritvi pooblastila in ko jih je Narodno predstavništvo sprejelo za svoje člane, po poslovniku predpisano prisego.

Člen 65.

Seje Narodnega predstavništva so javne, morajo se pa pretvoriti v tajne, če to zahteva predsednik Narodnega predstavništva, vlada ali 30 poslancev.

Ako je tajnost zahteval predsednik Narodnega predstavništva ali 30 poslancev, more Narodno predstavništvo sklepati, ali naj ostane seja tajna ali ne.

(Dalje prih.)

Sokolski vestnik.

Občni zbor „Sokola“ v Mariboru. 21. m. m. se je vršil občni zbor Sokola v kmečki dvorani Narodnega doma. Na dnevnem redu je bila glavna točka, izvolitev častnim članom dr. Rosine in dr. Pivka. Brat starosta je v jedrnatem govoru orisal velike zasluge obeh bratov za razvoj in procvit Mariborskega Sokola in Sokolstva sploh, ter stavil predlog, da se ju izvoli častnim članom. Predlog je bil sprejet z navdušenimi »Nazdar« klici soglasno. Pri slučajnostih se je predlagalo marsikaj, kar bo treba uvaževati in storiti, da se bode Sokolstvo v Mariboru in okolici razširilo. Posebno predlog br. dr. Rosine, da moramo stremeti za onim ciljem, ki si ga je Sokol stavil že pred vojsko, da se v doglednem času postavi v Mariboru Sokolski dom, središče vsega narodnega življenja ob severni meji, se je navdušno sprejel. Da se ta cilj čim preje doseže, je dolžnost odbora, da nabavi zopet nabiralnike, ter iste razpošlje po vseh gostilnah in društvih, in da vsak Sokol in vsaka Sokolska družba agitira za prostovoljne darove, četudi bi bilo to komu neljubo. Slišale so se tudi pritožbe, kako se ravna s Sokolsko šolsko mladino v naših šolah. Sovražniki Sokolstva, profesorji, učitelji in zlasti šolske sestre preganjajo našo mladino očitno. Navedli so se slučajji, ki kažejo, kakih sredstev se oni poslužujejo, da bi odvrnili mladino od Sokolstva. Teh slučajev še za sedaj nečemo objaviti, pač pa ima odbor nalog, da se na merodajnem mestu, če potrebno tudi pri centralni vladi, pritoži zoper tako početje gotovih ravnateljic in drugih učnih moči. Povdarjalo se je nato, da si nasprotniki Sokolstva naj ne domišljujejo, da bi Sokol kdaj zamogel skupno delovati z Orli, katerih vodje so navedeni sovražniki Sokolstva, učitelji naše mladine. Mi radi priznavamo tudi druga društva, ki imajo v svojih pravilih telesno vzgojo s telovadbo, nikakor pa ne bomo hodili z njimi isti pot, dokler so nerazdružljiv privesek kake politične stranke. V svesti si je Sokolstvo, da je nepremagljivo, in da je vsaka gonja proti njemu brezuspešna.

Ne pozabite na naročnino!

Dnevne novice.

Mestni sosvet. Včeraj se je vršila tretja redna seja mestnega sosveta. Pričela se je ob 17. uri ter trajala do mraka. Na dnevnem redu je bilo najetije 5 milijonskega kredita v aprovizacijske svrhe in pa izvolitev kuratorija za gospodinjsko šolo v Karneri-ulici. G. vladni komisar dr. Pfeifer poroča sam h obem točkam. Soglasno se sklone, da se že obstoječi kredit pri Štaj. eskomptni banki od 3 milijonov, ki je krit z obstoječimi zalogami blaga, tam odpove in otvori nov kredit od 5 milijonov pri Ljublj. kreditni banki. Sočasno se ustanovi nadzorovalni odsek za občinski gospodarski urad. Vanj se izvolijo gg. sosvetniki dr. Jerovšek, Vincetič in Turk. V kuratorij gospodinjske šole se izvolijo od dam ge. Maistrova, dr. Rosinova in Majcenova; od gospodov pa: profesor Dolar, Pišek in tretji pa je vsakočasni vladni komisar ali župan. Pri slučajnostih se zavzame na tozadevni predlog principijalno stališče, da se bo cena mesa in živil revidirala. Onim ljudem, ki prodajajo na Glavnem trgu starino, pa nimajo v to obrtnega dovoljenja, se prodaja prepove. Tudi se prepove prodaja peciva na trgu in po ulicah. Prepove se tudi prekupcem nakupovat pred 10. uro na trg prinesena živila. Živnozdravniku kot tržnemu nadzorniku se bo naročilo, naj vsako na trg pripeljano meso čim najatančneje preišče. Nato sledi tajna seja.

Gostovanje ljubljanske sloj. drame v Mariboru. Sinoči so gostovali v tukajšnjem mestnem gledališču ljubljanski igralci z Ibsenovo dramo »Strahovi«. Igra je izpadla zelo dobro, gledališče je bilo razprodano. Podrobno kritiko o včerajšnji predstavi pričbimo jutri.

Slikar Sorko pači namenoma slovenske napise. Za napis Godbene šole pri Grögerju v Wildenrainerjevi ulici se mu je natanko povedalo, da se piše »Godbena šola«, a on v svoji trmi načečka »Godba šola«, kar nima pomena. Vsaj imamo vendar slikarje, ki znajo slovenski.

Drobiža ni. Skoraj nikjer v Mariboru ne dobiš, če je znesek manj kot krona, nazaj drobiž. Trgovci si drobiž pridržujejo, meneč, da desetice in dvajsetice ne bodo izgubile tričetrt vrednosti. Prosimo pojasnila!!

Ponarejeni bankovci. Opozarja se občinstvo, da krožijo po okraju bankovci, kateri so žigosani z žigom »Glavna posojilnica v gornjo Radgono« ter take z popolnoma pravilno slovenski n žigom »Občinski urad SHS Celje«. Ti žigi so ponarejeni in so bankovci brezvrednostni.

Iz carinske službe. Za carinika v Ložu je imenovan Viljem Braun iz Zemuna; za carinika v Cerknici Simon Stiplošek iz Trsta; za upravnika v Borovnici Jernej Hladnik iz Ljubljane; v Škofji Loki za carinika Alojzij Pip iz Ljubljane; za upravnika na Jesenicah Milan Ninković z Reke; za revizorje Josip Sikošek iz Maribora in Pavel Pintar iz Trsta; za carinika v Trziču Stjepan Kista iz Zemuna, za upravnika v Velikovcu Adam Marič iz Mitrovice; za carinika pa Ivan Verbič iz Ljubljane; za upravnika v Sinčevsi Matija Senk; za upravnika v Dravogradu Maks Markelj iz Trsta; za carinika pa Milan Petković iz Bitolja in Anton Ranka iz Zagreba; za upravnika v Špilju Fran Torofa iz Ljubljane, za carinika pa Rudolf Sedlar iz Trsta in Nicifora Pivljaković iz Prijepolja; za upravnika v Radgoni Adolf Blažan iz Sarajeva in za upravnika v Središču Martin Gabrijel, za carinika pa Anton Pirc iz Sarajeva.

Vidov dan pri sv. Lenartu. V proslavo spomina padlih srbskih junakov in v znak veselja na pridobljeni osveti, gorelo je po lenarškem okraju mnogo lepih kresov. Posebno lepi so bili kresi na gričih v Zg. Žerjavcih, Porčiču in Zaverhu. V trgu dal je g. Franc Bratko svojo lepo ležečo trato za kres na razpolago od koder je gromenje topičev in veselo petje oznanilo daleč naokoli posebno pa še živečim in nepoboljšljivim trškim nemčurčekom, da je tudi naše Kosovo, leto 1914 osveteno.

Izkaznice za potovanje. Z naredbo deželne vlade za Slovenijo, št. 2580, prez. z dne 1. aprila 1919, se je določilo, da nadomestijo pri uradnikih in uslužbencih javnih oblastev, uradov in zavodov njihove železniške legitimacije s sliko — izkaznice veljavne za potovanje po tuzemstvu to je v ozemlju kralj. SHS. Te legitimacije so pa veljavne le če so yidirane od pristojne voj. oblasti. Na to okolnost se vsi prizadeti posebno opozarjajo ker imajo kontrolni organi nalog, da potnike z nepravilnimi, oziroma nezadostnimi potnimi dokumenti zavračajo in izključijo od potnega prometa.

Koncert v Radgoni. Mariborska Glazbena matica priredi v soboto dne 5. julija ob 21. uri (9 zvečer) v koncertni dvorani mestne hranilnice v Radgoni pod vodstvom g. sodnega svetnika Oskarja Deva in s sodelovanjem mariborske vojaške godbe velik koncert s sledečim sporedom: 1. Radgonsko pevsko društvo zapoje pozdravno pesem. 2. A. Nedvčd »Popotnikova pesem« s tenor-samospevom. 3. Narodne: a) »Dobro jutro, lubo dekle« (koroška), b) »Da bi bila lepa ura« (kor.), c) »Pojdem v rute« (kor.) d) »Na vas« (kranjska). 4. V Volarič, »Čolnička«. 5. Četverospevi. 6. Narodne: a) »Mesečina« (srbska) b) »Zar je morala doč« (srb.) c) Oj jesenske duge noči« (hrv.) d) »Dobro jutro, lubca moja« (oriška). 7. A. Förster: Venec Vodnikovih pesmi s spremljevanjem vojaške godbe. Med odmori igra vojaška godba, ki nastopi tudi po koncertu na vrtu hotela k Carju (Genu.). Ta koncert je prva večja prireditve v germanizirani Radgoni in se pričakuje,

da se ga udeleže Slovenci od blizu in daleč. Za stanovanja je po močnosti preskrbljeno. Predprodaja vstopnic v trgovini Ivana Kovačiča v Radgoni, Dolga ulica. — Pripravljalni odbor.

Brzojavni promet z inozemstvom. Vsled odloka poštnega ministrstva se dovoljuje s 1. julijem t. l. privatni brzojavni promet med našo državo in vsemi državami svetovne brzojavne zveze razven Nemčije, Madjarske, Bolgarske, Turške in boljševiške Rusije; tudi za Romunijo se privatne brzojavke ne sprejemajo, ker s to državo ni direktne brzojavne zveze. Privatne brzojavke, ki dojdejo v našo državo, morajo biti pisane v navadnem (odprtem) jeziku, v srbohryaščini, slovenščini, češčini, ruščini, francoščini, angleščini ali grščini. One, ki grede iz naše države, morajo biti pisane v jeziku dotične države ali francoščini ali angleščini, v prometu z Nemško Avstrijo tudi v nemškem jeziku.

Društvo jugoslovanskih državnih uslužbencev v Mariboru. V Mariboru se je ustanovilo društvo tukajšnjih jugoslovanskih državnih uslužbencev. Namen društva je zastopati koristi jugoslovanskih državnih uslužbencev sploh, posebno pa organizirati aprovizacijo. Društvo po potrebi posreduje pri nabavi aprovizacijskega blaga za člane, kupuje in razdeljuje brez dobička. Kdor želi postati član društva, naj javi svoj pristop ustmeno pri zaupniku svoje stroke. Komur pa tega ni mogoče, naj se javi pisмено odboru v roke g. blagajnika, davčnega upravitelja Francé-ta Fran-a, davkarja. V odbor so bili izvoljeni: G. sodni svetnik dr. Peitler, predsednik, g. d. Ljudovit Valjavec, podpredsednik, g. davčni upravitelj Francé Fran, blagajnik, g. dr. Fran Rostohar, tajnik; g. major v p. Mihael Skočir, gospodar ter 7 zaupnikov iz raznih uradniških strok.

Izlet na Uršulo. Mariborska podružnica SPD priredi v nedeljo dne 13. julija izlet na Uršulo. Odhod v soboto dne 12. julija ob pol 16. uri popoldne z vlakom do Guštanja odtam peš na Uršulo (1700 m), krasen razgled čez slovenski Korotan in Štajerske gore, prenočišče, v nedeljo dopoldne na gori planinska veselica s petjen planinskega oddelka, sodelujejo razna narodna društva. Popoldne odhod na postajo. Proviant se naj vzame seboj. Mariborsko partijo vodi g. dr. Brencé.

Koruza se deli za občino Lajtersberg v soboto dne 5. julija v trgovini Perko v Lajtersbergu. Cena 2'15 K.

Somišljeniki!

Zahtevajte po vsih gostilnah, kavarnah in brivnicah »Mariborskega delavca«!

Zadnje vesti.

(Posebna telefonska in brzojavna poročila »Mariborskemu delavcu«).

Brezupen položaj v Berlinu.

Berolin, 2. julija. Splošno sodijo, da bo v kratkem prišlo do odločilnega poskusa neodvisnih, polastiti se vlade. V ministrski listi, ki so jo zaplenili pri hišnih preiskavah, je označen tudi znani komunist Avissi kot minister za umetnost in znanstva. Če vlada ne premaga tega odpora, tedaj more Nemčija s tem računati, da bo Nemčija jutri sovjetska republika. Vsi dovozi v Berlin so vsled slabega prometa ustavljeni. Dragocena živila so uničena.

Nemška Avstrija pred finančnim polomom.

Dunaj, 2. junija. Pri pogajanjih, ki so se vršila v St. Germainu s finančnim tajnikom najvišjega gospodarskega sveta aliranih držav o financiranju živil, ki so jih aliranci dobavili in jih bodo še dobavali, se je izkazala potreba, dati za kredite, in sicer že pred sklepom končne pogodbe, primerne zastavke. Aliranci so določili, da pridejo v prvi vrsti v poštev zlatniki, ki so v privatni posesti, inozemski vrednostni papirji, inozemske valute, ki dohajajo iz izvoza lesa v inozemsko depò. Ravnotake bodo za jamstvo služili veliki državni gozdovi.

Panika v Berlinu.

Berolin, 2. julija. Glavno mesto Nemčije nudi danes isto sliko kakor v marčnih dnevih. Ves dan vozijo po mestu avtomobili in vozovi. Zahtevajo fantastične cene. Vse se pripravljajo na generalno stavko, da se povzroči strmoglavljenje vlade. Vlada je brez moči.

Ratifikacija versailleskega miru.

Pariz, 2. julija 1919. (Havas). Min. predsednik Clemenceau je predložil zbornici zakonski načrt o ratifikaciji mirovne pogodbe, kakor tudi o francosko-amerikanskem in francosko-angleškem dogovoru. Clemenceau je imel pri tem velik govor, pri čemer je naglašal, da je zgodovina dokazala pravičnost. Pravica triumfira. Francija je danes velika in močna. Zmagala je politika, ki jo je Francija zasledovala 50 let.

Holandska kraljica in bivši nemški prestolonaslednik.

Pariz, 2. julija 1919. (Havas). Kakor poroča »Daily Mail«, je holandska kraljica poslala svojega soproga Henrika k bivšemu nemškemu prestolonasledniku, ki mu naj pojasni, da bi njegov beg mogel povzročiti resne težkoče.

MALA OZNANILA.

Mesečna soba se odda. Marijina ulica 10-II, desno.

Mladega

trgovsk. pomočnika

ki bi bil sposoben tudi za potovanje, išče

M. SAMIDA & KO.

Import — eksport

Maribor, Stolni trg št. 3

(Ponudbe z navedbo plače).

2-2

Dramatično društvo v Mariboru.**Mestno gledališče.**

V četrtek, 3. julija 1919.

Gostovanje članov ljubljanskega narodnega gledališča pod vodstvom upravitelja drame g. Hinka Nučiča.

Za hčer

Drama v enem dejanju. Spisal Anton Funtek. Režiser Hinko Nučič.

O S E B E:

Oče Hinko Nučič
Hči Polonica Juvanova
Mačeha Berta Bukšekova
Soseda Angela Rakarjeva

Dejanje se vrši v pokrajinskem mestu.

Amnestija

(Kittchenbum)

Karakterna študija s petimi veselji. Spisal Herman Heyermans. Režiser Hinko Nučič.

O S E B E:

Ravnatelj neke kaznilnice Valo Bratina
Paznik Alojzij Prek
Štev. 7 Hinko Nučič
Štev. 83 Hinko Nučič
Njegova mati Berta Bukšekova
Štev. 215 Hinko Nučič
Štev. 113 Hinko Nučič
Njegova hči Angela Rakarjeva
Štev. 67 Hinko Nučič

Dejanje se vrši na Holandskem. Kraj: poljuben.

PO PRVI IGRI DALJŠI ODMOR.

Blagajna se odpre ob 19. Začetek ob 20. Konec po 22.

Učenca

sprejme trgovina s špecerijo in deželnimi pridelki Josip Šerec, Maribor, Tegetthoffova cesta 57. 3-2

Goste Anton

zidarski mojster v Sp. Radvini št. 55 pri Mariboru

(bivši večletni zidarski polir pri stavbenem mojstru Rud. Kiffmann)

prevzamem

vsakovrstna zidarska dela v mestu in na deželi. Izdelujem tudi načrte po nizki ceni.

Slovenci! Slovenke! Govorite pousod samo slovenski!

Otvoritev**gostilne in mesarije!**

Naznanjava slavnemu občinstvu, da sva s 1. julijem 1919 otvorila v lastni hiši se nahajajočo

gostilno in mesarijo

Tegetthoffova cesta 38

(zraven južnega kolodvera)

Potrudila se bova cenjenim gostom nuditi samo pristna vina kakor tudi okusna mrzla in topla jedila.

Za obilen obisk se priporočata

Ludvik in Julija Vlahovič.

Povišanje obrestne mere.

Občinska hranilnica v Mariboru naznanja, da bo

s 1. oktobrom 1919

zvišala obrestno mero za vloge (polumesečno obrestovanje)

na 4%

za posojila pa

na 6%.

Maribor, dne 28. junija 1919.

Vladni komisar: **Dr. Fran Irgolič.**